

въ полза на своитѣ права. Всички проповѣди за справедливостъ и милостъ къмъ ближния сж за културнитѣ народи праздни думи, и едничката подбуда за действията имъ, за дипломатическата или военната имъ намѣса, сж егоизмътъ и користьта:

Гола е ближнаго любовь речъ
 То е измама за прости люди . . .
 Нѣсть в' силны чловѣколюбіе,
 То е притворно слово на сжщо . . .
 Всякый глѣда кука да закачи,
 В' нашаѣ землѣ да се ползува . . .

И като логиченъ изводъ отъ тѣзи наблюдения — убеждението, че не трѣбва да очакваме отъ никого помощъ, че трѣбва дори да се боимъ за свободата си най-много тъкмо отъ свободнитѣ и силни народи и че дългътъ ни като народъ е да извоюваме сами, безъ чуждо съдействие, историческитѣ си права:

Всякы що може себѣ да стори,
 Нека от' другиго да не чака . . .

И по-късно, въ разгара на черковния въпросъ (1860—67), Раковски поддържа предъ цариградската българска колония, която ръководи общенародната борба, да не се заблуждава никой отъ неискренитѣ хуманни утехи на европейцитѣ, тъй като истинската и скрита тѣхна мисль е да се възползватъ хитро въ сгодния моментъ отъ разстройството на Турция и да извлѣкатъ най-голѣми облаги при подѣлбата ѣ. „Въ дипломатическия днешенъ свѣтъ и въ европейската обща политика, коя се управля отъ нѣколко си увѣнчани, нѣма ни човѣколюбіе, ни любовь ближнаго, ни вѣра; всичко е особна користъ и лична полза. Правда по-силнаго днесъ владѣе!“ И понеже ние, българитѣ, сме се случили при корена на златната ябълка, която всѣки иска да откъсне (при решението на Източния въпросъ), трѣбва да бждемъ крайно предпазливи и да се съобразяваме въ дѣлата си съ интереситѣ на най-силнитѣ съперници, наши противници.

Липсата на всѣки мораль въ политиката и специално на всѣка добра воля за облекчаване на българскитѣ страдания у мнимитѣ наши доброжелатели на Западъ е могълъ да долови, съ острия си погледъ, и Селимински, все въ тази епоха.